

III

(Pripravljalni akti)

EVROPSKI ODBOR REGIJ

ODBOR REGIJ

133. PLENARNO ZASEDANJE OR, 6. 2. 2019–7. 2. 2019

Mnenje Evropskega odbora regij – Ustvarjalna Evropa in nova evropska agenda za kulturo

(2019/C 168/07)

Poročevalec:	János Ádám KARÁCSONY (HU/EPP), Local councillor, Tahitófalu village
Referenčna dokumenta:	Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa Ustvarjalna Evropa (2021–2027) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1295/2013 COM(2018) 366 final Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Nova evropska agenda za kulturo COM(2018) 267 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog spremembe 1

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa Ustvarjalna Evropa (2021–2027) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1295/2013 Preambula, uvodna izjava 6

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Program bi moral upoštevati dvojno naravo kulturnih in ustvarjalnih sektorjev in priznavati resnično in umetniško vrednost kulture na eni strani ter tržno vrednost teh sektorjev na drugi strani, vključno z njihovim širšim prispevkom k rasti , konkurenčnosti, ustvarjalnosti in inovacijam . To zahteva močne evropske kulturne in ustvarjalne sektorje, zlasti živahno evropsko avdiovizualno industrijo, ob upoštevanju njene zmogljivosti za doseganje širšega občinstva in njenega gospodarskega pomena, tudi za druge ustvarjalne sektorje in kulturni turizem [...]	Program bi moral upoštevati dvojno naravo kulturnih in ustvarjalnih sektorjev in priznavati resnično in umetniško vrednost kulture na eni strani, na drugi strani pa tržno vrednost teh sektorjev in njihov širši prispevek h krepitvi ekonomske, socialne in teritorialne kohezije v EU ter h krepitvi konkurenčnosti, ustvarjalnosti in inovacij . To zahteva močne evropske kulturne in ustvarjalne sektorje, zlasti živahno evropsko avdiovizualno industrijo, ob upoštevanju njene zmogljivosti za doseganje širšega občinstva in njenega gospodarskega pomena, tudi za druge ustvarjalne sektorje, teritorialni razvoj in njegovo povezanost s strategijo pametne specializacije ter kulturni turizem [...]

Obrazložitev

Regionalno in evropsko teritorialno sodelovanje ustvarjata rast in delovna mesta ter promovirata Evropo kot destinacijo, tudi prek makroregionalnih kulturnih poti. Na podlagi teh izkušenj bi bilo mogoče zagotoviti, da je učinek kulture na lokalnih območjih v skladu z načeli iz člena 174 PDEU, in okrepiti njeno vlogo pri teritorialnem razvoju, ki temelji na inovacijah. Komisija bo, kot je navedla v načrtu za novo evropsko agendo za kulturo, „še naprej podpirala regije, ki izvajajo strategije pametne specializacije in makroregionalne strategije, osredotočene na kulturo, ter spodbujala trajnostni kulturni turizem“.

Predlog spremembe 2

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa Ustvarjalna Evropa (2021–2027) in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1295/2013 Preambula, uvodna izjava 20

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Glede na to, kako pomembno je obvladovanje podnebnih sprememb v skladu z zavezami Unije za izvajanje Pariškega sporazuma in ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj, bo ta program prispeval k vključevanju podnebnih ukrepov in k doseganju skupnega cilja, da bi bilo 25 % proračunskih odhodkov EU namenjenih podnebnim ciljem. Ustrezni ukrepi bodo opredeljeni med pripravo in izvajanjem programa ter ponovno ocenjeni v okviru ustreznih postopkov ocenjevanja in pregledovanja.	Glede na to, kako pomembno je obvladovanje podnebnih sprememb v skladu z zavezami Unije za izvajanje Pariškega sporazuma in ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj, pri čemer ima Unija vodilno vlogo , bo ta program prispeval k vključevanju podnebnih ukrepov in k doseganju skupnega cilja, da bi bilo 30 % proračunskih odhodkov EU namenjenih podnebnim ciljem ter vključevanju ciljev trajnostnega razvoja v vse njene politike . Ustrezni ukrepi bodo opredeljeni med pripravo in izvajanjem programa ter ponovno ocenjeni v okviru ustreznih postopkov ocenjevanja in pregledovanja.

Obrazložitev

Namen predloga spremembe je poudariti pomen ciljev trajnostnega razvoja in odraža stališče OR o njihovem financiranju.

Predlog spremembe 3

Preambula, uvodna izjava 22

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<i>Od svoje ustanovitve je Evropska filmska akademija razvila edinstveno znanje in izkušnje ter je v edinstvenem položaju, da oblikuje vseevropsko skupnost filmskih ustvarjalcev in strokovnjakov, promovira in širi evropske filme zunaj nacionalnih meja ter oblikuje resnično evropsko občinstvo. Zato bi morala biti upravičena do neposredne podpore Unije.</i>	

Obrazložitev

Takšna zahteva vodi k neprimerni pozitivni diskriminaciji v korist te ustanove. Potreba, da jo EU neposredno podpre, ni dovolj utemeljena. Neposredna podpora v nobeni obliki ne bi bila pregledna.

Predlog spremembe 4

Preambula, uvodna izjava 23

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Od svoje ustanovitve je mladinski orkester Evropske unije razvil edinstveno strokovno znanje pri spodbujanju medkulturnega dialoga, medsebojnega spoštovanja in razumevanja s pomočjo kulture. Mladinski orkester Evropske unije je poseben v tem, da gre za evropski orkester, ki presega kulturne meje, sestavljajo pa ga mladi glasbeniki, ki so bili izbrani na podlagi zahtevnih umetniških meril po strogo določenem vsakoletnem postopku za avdicije v vsaki državi članici. Zato bi moral biti upravičen do neposredne podpore Unije.	Od svoje ustanovitve je mladinski orkester Evropske unije razvil edinstveno strokovno znanje pri spodbujanju medkulturnega dialoga, medsebojnega spoštovanja in razumevanja s pomočjo kulture. Mladinski orkester Evropske unije je poseben v tem, da gre za evropski orkester, ki presega kulturne meje, sestavljajo pa ga mladi glasbeniki, izbrani na podlagi zahtevnih umetniških meril po strogo določenem vsakoletnem postopku za avdicije v vsaki državi članici. Zato bi moral biti upravičen do neposredne podpore Unije, pod pogojem, da vse zadevne strani v celoti izpolnjujejo zahteve iz te uredbe .

Obrazložitev

Iz razlogov, ki jih Komisija navaja v zgornjem besedilu, bi moral biti mladinski orkester upravičen do neposredne podpore EU in podpore v okviru programa Ustvarjalna Evropa 2021–2027, pod pogojem, da so izpolnjene vse zahteve, povezane s financiranjem.

Predlog spremembe 5

Preambula, uvodna izjava 25

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Za zagotovitev učinkovite dodelitve sredstev iz splošnega proračuna Unije je treba zagotoviti evropsko dodano vrednost vseh ukrepov in dejavnosti, ki se izvajajo v okviru programa, ter njihovo dopolnjevanje z dejavnostmi držav članic, medtem ko je treba skladnost, dopolnjevanje in sinergije poskušati doseči s programi financiranja, ki podpirajo področja politike s tesnimi medsebojnim vezmi in horizontalnimi politikami, kot je politika varstva konkurence Unije.	Za zagotovitev učinkovite dodelitve sredstev iz splošnega proračuna Unije je treba zagotoviti evropsko dodano vrednost vseh ukrepov in dejavnosti, ki se izvajajo v okviru programa, ter njihovo dopolnjevanje z dejavnostmi držav članic in regij , medtem ko je treba skladnost, dopolnjevanje in sinergije poskušati doseči s programi financiranja, ki podpirajo področja politike s tesnimi medsebojnim vezmi in horizontalnimi politikami, kot je politika varstva konkurence Unije.

Obrazložitev

Pomembno je upoštevati tudi dopolnjevanje z dejavnostmi regij, saj na tej ravni obstajajo politike, ki izhajajo iz njihovih posebnosti, zlasti kar zadeva najbolj oddaljene regije.

Predlog spremembe 6

Preambula, za uvodno izjavo 34 se doda nova uvodna izjava:

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	V skladu s členom 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije bi bilo treba v programu upoštevati poseben – strukturen, socialen in gospodarski – položaj najbolj oddaljenih regij. V vseh sklopih programa se predvidijo ukrepi za povečanje sodelovanja teh regij ter za spodbujanje kulturnih izmenjav med njimi ter ostalo EU in svetom. Poleg tega se predvidita spremljanje teh ukrepov in njihovo ocenjevanje.

Obrazložitev

V programu se posebej navede poseben položaj teh regij, saj so kljub veliki oddaljenosti del ozemlja nekaterih držav članic EU. Ker bogatijo evropsko kulturo, bi bilo treba okrepiti njihove kulturne povezave z Unijo, čeprav jih sedanji program sploh ne omenja.

Predlog spremembe 7

Člen 3(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(a) okrepitev gospodarske, družbene in zunanje razsežnosti sodelovanja na evropski ravni za razvoj in spodbujanje evropske kulturne raznolikosti in evropske kulturne dediščine ter krepitev konkurenčnosti evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev in okrepitev mednarodnih kulturnih odnosov;	(a) enhancing the economic, social and external dimension of European level cooperation to develop and promote European cultural diversity and Europe's cultural heritage and strengthening the competitiveness of the European cultural and creative sectors, with special attention to small and medium-sized enterprises (SMEs) and reinforcing international cultural relations;

Obrazložitev

Področje uporabe specifičnih ciljev programa bi moralo biti širše ter pod ravno kulturnih in ustvarjalnih sektorjev, pri čemer bi moral biti poudarek na mikro, malih in srednjih podjetjih za verodostojen prikaz stvarnosti tistih, ki delajo v ustvarjalnih in kulturnih sektorjih.

Predlog spremembe 8

Člen 4

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>V skladu s cilji iz člena 3 ima sklop „KULTURA“ naslednje prednostne naloge:</p> <p>(a) okrepiti čezmejno razsežnost in kroženje evropskih kulturnih in ustvarjalnih izvajalcev in del;</p> <p>(b) povečati kulturno udejstvovanje v Evropi;</p> <p>(c) spodbujati družbeno odpornost in socialno vključevanje s kulturo in kulturno dediščino;</p> <p>(d) okrepiti zmogljivost evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev za uspeh, ustvarjanje delovnih mest in rast;</p> <p>(f) (e) okrepiti evropsko identiteto in vrednote s kulturno ozaveščenostjo, umetnostno vzgojo in ustvarjalnostjo v izobraževanju na podlagi kulture; ---TO BE SEPARATED-</p> <p>(g) prispevati h globalni strategiji Unije za mednarodne odnose prek kulturne diplomacije.</p>	<p>V skladu s cilji iz člena 3 ima sklop „KULTURA“ naslednje prednostne naloge:</p> <p>(a) okrepiti čezmejno razsežnost in kroženje evropskih kulturnih in ustvarjalnih izvajalcev in del ob posebnem upoštevanju regij z geografskimi omejitvami, kot so najbolj oddaljene regije;</p> <p>(b) povečati kulturno udejstvovanje v Evropi;</p> <p>(c) spodbujati družbeno odpornost in socialno vključevanje ter inovacije s kulturo in kulturno dediščino;</p> <p>(d) okrepiti zmogljivost evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev za uspeh, ustvarjanje delovnih mest in rast ter prispevati k lokalnemu in regionalnemu razvoju;</p> <p>(e) okrepiti evropsko identiteto in vrednote s kulturno ozaveščenostjo ter izmenjavami, umetnostno vzgojo in ustvarjalnostjo v izobraževanju na podlagi kulture;</p> <p>(f) (g) prispevati h globalni strategiji Unije za mednarodne odnose prek kulturne diplomacije, tudi z vključevanjem najbolj oddaljenih regij kot glavnih akterjev.</p>

Obrazložitev

Posebno pozornost je treba nameniti oddaljenim območjem z geografskimi omejitvami. Upoštevanje posebnih značilnosti najbolj oddaljenih regij določa tudi člen 349 PDEU.

Predlog spremembe 9

Člen 6

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>d) vzpostaviti in podpirati centre programa za promocijo programa v njihovi državi ter spodbujati čezmejno sodelovanje v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih.</p>	<p>d) vzpostaviti in podpirati centre programa in njihovo mrežno povezovanje za promocijo programa na nacionalni, regionalni in lokalni ravni v njihovi državi ter spodbujati čezmejno sodelovanje v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih.</p>

Obrazložitev

Kot je poudarjeno v poročilu o vmesni oceni programa Ustvarjalna Evropa (2014–2020), program dosega državljane s podprtimi deli in dejavnostmi, ki bogatijo njihovo evropsko identiteto. Splošen uspeh je odvisen od učinkovitosti pri razširjanju informacij ter ozaveščanju o priložnostih in izzivih na njihovi ravni. Centre Ustvarjalne Evrope bi bilo treba spodbujati k razvoju njihove vloge z izmenjavo zgodb o uspehu iz svoje države, pa tudi na vseevropski ravni ter v lokalnih in regionalnih organizacijah.

Predlog spremembe 10

Člen 7(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Finančna sredstva za izvajanje programa v obdobju 2021–2027 znašajo 1 850 000 000 EUR po trenutnih cenah.	Finančna sredstva za izvajanje programa v obdobju 2021–2027 znašajo 2 000 000 000 EUR po trenutnih cenah.
Program se izvaja v skladu z naslednjo okvirno finančno porazdelitvijo:	Program se izvaja v skladu z naslednjo okvirno finančno porazdelitvijo:
— do 609 000 000 EUR za cilj iz člena 3(2)(a) (sklop KULTURA);	— do 759 000 000 EUR za cilj iz člena 3(2)(a) (sklop KULTURA);
— do 1 081 000 000 EUR za cilj iz člena 3(2)(b) (sklop MEDIA);	— do 1 081 000 000 EUR za cilj iz člena 3(2)(b) (sklop MEDIA);
— do 160 000 000 EUR za dejavnosti iz člena 3(2)(c) (MEDSEKTORSKI sklop).	— do 160 000 000 EUR za dejavnosti iz člena 3(2)(c) (MEDSEKTORSKI sklop).

Obrazložitev

Kultura in kulturna dediščina bi morali biti bolj in širše vključeni v prednostne naloge naslednjega večletnega finančnega okvira, pri čemer bi moral proračunski cilj za program „Ustvarjalna Evropa“ znašati več kot dve milijardi EUR. Za sklop MEDIA je načrtovanih skoraj 78 % več sredstev kot pa za sklop KULTURA, pa čeprav slednji zajema več umetniških področij. Zato predlagamo, da se predlagano povečanje v višini 150 000 000 EUR nameni za sklop KULTURA.

Predlog spremembe 11

Člen 7(4)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Viri, dodeljeni državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na njihovo zahtevo prerazporedijo na program. Komisija navedene vire izvršuje neposredno v skladu s [členom 62(1)(a)] finančne uredbe ali posredno v skladu s [členom 62(1)(c)] navedene uredbe. Če je to mogoče, se navedeni viri uporabijo v korist zadevne države članice.	Viri, dodeljeni državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na njihovo zahtevo prerazporedijo na program. Komisija navedene vire izvršuje neposredno v skladu s [členom 62(1)(a)] finančne uredbe ali posredno v skladu s [členom 62(1)(c)] navedene uredbe. Viri se uporabijo v korist zadevne države članice.

Obrazložitev

Določba člena 7(4) predloga, v skladu s katero države članice prenesejo del svojih virov v okviru skupnega upravljanja na program Ustvarjalna Evropa, vzbuja določene pomisleke. V tem primeru države članice ne dobijo zadostnih zagotovil, da bodo ti viri dodeljeni v korist zadevne države članice. Predlog bi bilo zato treba oblikovati tako, da se ti viri zagotovo uporabijo v korist zadevne države članice.

Predlog spremembe 12

Za novi člen 13

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<p>Postopek v odboru</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Komisiji pomaga odbor (v nadaljnjem besedilu: Odbor za Ustvarjalno Evropo). Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011. 2. Odbor za Ustvarjalno Evropo se lahko za obravnavo konkretnih vprašanj v zvezi s podprogramoma in medsektorskim sklopom sestane v posebnih sestava. 3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011. 4. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

Obrazložitev

Načeli subsidiarnosti in sorazmernosti bosta v celoti izpolnjeni samo, če se v predlog znova vključi „postopek v odboru“, da se zagotovi ustrezen nadzor držav članic glede upravljanja programa.

Predlog spremembe 13

Člen 15

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Komisija v sodelovanju z državami članicami zagotovi splošno skladnost in dopolnjevanje programa z ustreznimi politikami in programi, zlasti tistimi, ki se nanašajo na uravnoteženo zastopnost spolov, izobraževanje, mlade in solidarnost, zaposlovanje in socialno vključenost, raziskave in inovacije, industrijo in podjetništvo, kmetijstvo in razvoj podeželja, okolje in podnebne ukrepe, kohezijo, regionalno in mestno politiko, državno pomoč ter mednarodno sodelovanje in razvoj.</p>	<p>Komisija v sodelovanju z državami članicami zagotovi splošno skladnost in dopolnjevanje programa z ustreznimi politikami in programi, zlasti tistimi, ki se nanašajo na uravnoteženo zastopnost spolov, izobraževanje, mlade in solidarnost, zaščito manjšin, zlasti ohranjanje dediščine avtohtonih narodnostnih, etničnih in jezikovnih manjšin, zaposlovanje in socialno vključenost, raziskave in inovacije, trajnostni turizem, industrijo in podjetništvo, kmetijstvo in razvoj podeželja, okolje in podnebne ukrepe, kohezijo, regionalno in mestno politiko, državno pomoč ter mednarodno sodelovanje in razvoj.</p>

Obrazložitev

Turizem, povezan s kulturno dediščino, je ključni element, ki bistveno prispeva k privlačnosti Evrope, njenih regij, mest in podeželja z vidika domačih naložb zasebnega sektorja, razvoja kulturno-ustvarjalnih mestnih predelov ter privabljanja talentov in podjetij, ki niso vezana na določen kraj – s čimer se krepi konkurenčnost na regionalni in nacionalni ravni v Evropi in po svetu. Poleg tega je treba, glede na to, da imajo mnogi državljani Evropske unije (okrog 50 milijonov ljudi) državljanstvo, ki se ne ujema z njihovim maternim jezikom ali narodnostjo, v zakonodajnem procesu EU upoštevati tudi njihove interese.

Predlog spremembe 14

Člen 18(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Vmesna ocena programa se opravi, ko je na voljo dovolj informacij o izvajanju programa, vendar najpozneje v štirih letih od začetka izvajanja programa.</p>	<p>Vmesna ocena programa se opravi, ko je na voljo dovolj informacij o izvajanju programa, poročilo o vmesni oceni pa se predloži najpozneje v štirih letih od začetka izvajanja programa.</p>

Obrazložitev

Poročilo o vmesni oceni je ključno za pripravo naslednjega okvirnega programa, zato mora biti pravočasno končano in na voljo za naslednje obdobje načrtovanja.

Predlog spremembe 15

Priloga 1 – Sklop Kultura

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Sektorski ukrepi:</p> <p>(a) podpora glasbenemu sektorju: spodbujanje raznolikosti, ustvarjalnosti in inovacij na področju glasbe, zlasti distribucije glasbenega repertoarja v Evropi in zunaj nje, ukrepi usposabljanja in razvoj občinstva z evropskim repertoarjem ter podpora zbiranju podatkov in analizi;</p> <p>(b) podpora knjižnemu sektorju in založništvu: ciljno usmerjeni ukrepi za spodbujanje raznolikosti, ustvarjalnosti in inovativnosti, zlasti za prevajanje in promocijo evropske književnosti prek meja v Evropi in zunaj nje, usposabljanje in izmenjavo sektorskih strokovnjakov, avtorjev in prevajalcev ter nadnacionalnih projektov za sodelovanje, inovacije in razvoj v tem sektorju;</p> <p>(c) podpora sektorjema arhitekture in kulturne dediščine: ciljno usmerjeni ukrepi za mobilnost izvajalcev, krepitev zmogljivosti, razvoj občinstva in internacionalizacijo sektorjev arhitekture in kulturne dediščine, promocija kulture grajenega prostora (Baukultur), podporo za varovanje, ohranjanje in krepitev kulturne dediščine in njenih vrednot prek ozaveščanja, mreženja in vzajemnega učenja;</p> <p>(d) podpora drugim sektorjem: ciljno usmerjeni ukrepi v korist razvoja ustvarjalnih vidikov sektorjev oblikovanja in mode ter kulturnega turizma in za njihovo promocijo in zastopanje zunaj Evropske unije.</p>	<p>Sektorski ukrepi:</p> <p>(a) podpora glasbenemu sektorju: spodbujanje raznolikosti, ustvarjalnosti in inovacij na področju glasbe, zlasti distribucije glasbenega repertoarja v Evropi in zunaj nje, ukrepi usposabljanja in razvoj občinstva z evropskim repertoarjem ter podpora zbiranju podatkov in analizi;</p> <p>(b) podpora knjižnemu sektorju in založništvu: ciljno usmerjeni ukrepi za spodbujanje raznolikosti, ustvarjalnosti in inovativnosti, zlasti za prevajanje in promocijo evropske književnosti prek meja v Evropi in zunaj nje, usposabljanje in izmenjavo sektorskih strokovnjakov, avtorjev in prevajalcev ter nadnacionalnih projektov za sodelovanje, inovacije in razvoj v tem sektorju;</p> <p>(c) podpora sektorjema arhitekture in kulturne dediščine: ciljno usmerjeni ukrepi za mobilnost izvajalcev, krepitev zmogljivosti, razvoj občinstva in internacionalizacijo sektorjev arhitekture in kulturne dediščine, promocija kulture grajenega prostora (Baukultur), podporo za varovanje, ohranjanje in krepitev kulturne dediščine, vključno s tradicionalnim ljudskim kulturnim izročilom, in njenih vrednot prek ozaveščanja, mreženja in vzajemnega učenja;</p> <p>(d) podpora drugim sektorjem: ciljno usmerjeni ukrepi v korist razvoja ustvarjalnih vidikov sektorjev oblikovanja in mode ter kulturnega turizma in za njihovo promocijo in zastopanje zunaj Evropske unije.</p>

Obrazložitev

Različne oblike tradicionalnega ljudskega kulturnega izročila (obrti, glasba, ples ...) so pomemben vir vitalnosti, zlasti za podeželske kraje, lokalnega in regionalnega razvoja ter evropskih kulturnih izmenjav. Poleg tega so način za krepitev evropske kulturne identitete in ohranitev načela „združeni v raznolikosti“.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Ustvarjalna Evropa

1. pozdravlja predlog Komisije za nadaljevanje sedanjega programa Ustvarjalna Evropa kot samostojnega programa, pomembnega za vse akterje kulturnega sektorja. Samostojen finančni okvir je najboljši način za zagotavljanje kontinuitete dosežkov iz obdobja 2014–2020 ter za pripravo verodostojne ocene za prihodnost;

2. želi spomniti, da je program Ustvarjalna Evropa del obsežnejšega predloga za naslednji večletni finančni okvir (objavljenega 2. maja 2018), zato izid pogajanj o predlogu proračuna močno vpliva na končno obliko in vsebino programa. Program Ustvarjalna Evropa je izrednega pomena za razvoj sektorja kulture in njegovo večjo internacionalizacijo. Zato pozdravljamo povečanje sredstev zanj. Izredno pomembno je, da se delež programa v proračunu EU ne zniža, predvsem zaradi izzivov, s katerimi se sooča evropsko sodelovanje;
3. ozavešča o širitvi kulture kot področju politike: povečuje se število medsektorskih projektov, ki vključujejo kulturo in obravnavajo področja, kot so mestna prenova, opolnomočenje mladih, zdravje, dobro počutje in socialno vključevanje. Odbor pozdravlja dejstvo, da predlog upošteva ta pojav;
4. glede vloge umetnosti in kulture pri oblikovanju identitete in zagotavljanju kohezije poudarja pomen umetniške svobode in svobode izražanja, ki ju je treba zajamčiti v skladu z univerzalnimi vrednotami človekovega dostojanstva, enakopravnosti in solidarnosti ter načeloma demokracije in pravne države;
5. poleg tega meni, da je za razvoj „evropske državljanske identitete“ bistvenega pomena, da se ukrepi in sredstva usmerijo v širjenje tega, kar je skupno vsem Evropejcem, na področjih, kot so zgodovina, kultura in dediščina. V tem smislu sta razširjeni program Ustvarjalna Evropa in evropska agenda za kulturo še posebej pomembna;
6. izraža zadovoljstvo, ker predlog upošteva družbeno, gospodarsko in zunanjo razsežnost ter kulturno dediščino in digitalno področje, dva medsektorska ukrepa nove evropske agende za kulturo, ki jim določa dejavnosti;
7. pozdravlja okrepljeno mednarodno razsežnost predloga, vendar opozarja na izzive pri uskladitvi prednostnih nalog znotraj in zunaj EU;
8. pozdravlja sklicevanje na sinergije med drugim z regionalnimi, mestnimi in podeželskimi politikami v celotnem programu, ki „so bistvenega pomena za spodbujanje obnove kulturne dediščine ter podpiranje kulturnih in ustvarjalnih sektorjev“⁽¹⁾;
9. predlaga nadaljnjo krepitev sklicevanja na ključno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri spodbujanju in spoštovanju umetniškega in kulturnega življenja svojih skupnosti ter poziva k okrepitvi sodelovanja regionalnih in lokalnih oblasti v programu. V tem okviru poudarja potrebo po zagotavljanju pravega ravnovesja med dodelitvijo virov za obsežne, velike projekte ter financiranjem ukrepov in dejavnosti, osredotočenih na lokalno in regionalno raven, vključno z MSP;
10. ponavlja, da ustvarjalne in kulturne sektorje pogosto predstavljajo mikro podjetja, mala in srednja podjetja in podjetja samozaposlenih delavcev, ki potrebujejo spodbudo in organizacijo na lokalni ravni. Ta lokalizacija je za regije pozitiven vidik, saj spodbuja razvoj lokalnega gospodarstva, pomaga pa tudi zadržati talente in ohraniti ustrezna delovna mesta na lokalni ravni. Zato bi bilo treba pozornost nameniti posebnemu položaju kulturnih delavcev in podjetnikov, vključno s tistimi, ki opravljajo dejavnosti v regijah s stalnimi strukturnimi omejitvami⁽²⁾;
11. izraža zaskrbljenost, ker je mladinski orkester Evropske unije (EUYO) v preambuli predloga izrecno naveden kot subjekt, ki „bi moral biti upravičen do neposredne podpore Unije“, kljub dejstvu, da je v spremembi veljavne uredbe, za katero so se dogovorile države članice, jasno določeno, da bi bilo treba EUYO „izjemoma odobriti finančna sredstva do konca sedanjega programa Ustvarjalna Evropa, tj. do 31. decembra 2020“. Evropski odbor regij želi v zvezi s tem dobiti zagotovilo, da vse zadevne strani ravnajo popolnoma v skladu z veljavno uredbo, spremenjeno z Uredbo (EU) 2018/596 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. aprila 2018;

⁽¹⁾ COM(2018) 366 final.

⁽²⁾ CdR 401/2011 fin.

12. glede na poseben položaj kulturnih delavcev in podjetnikov v sektorju kulture poudarja, da je izredno pomembno v okviru programa Ustvarjalna Evropa seznanjati o jamstvenem instrumentu, ki je bil uveden v prejšnjem programskem obdobju, in spodbujati njegovo uporabo, tudi če se instrument nahaja drugje;

Sklop Kultura

13. izraža zaskrbljenost glede ravnovesja horizontalnih in novih sektorskih ukrepov, saj z nekoliko povečanim proračunom ni nujno mogoče izvesti veliko večjega števila prednostnih nalog;

14. pri sektorskih ukrepih:

— opozarja, da bi lahko poudarjanje arhitekture v zvezi s kulturno dediščino upočasnilo dosežke evropskega leta kulturne dediščine 2018, katerega cilj je bil doživeti in raziskati evropsko kulturno dediščino s širjenjem obzorij ljudi in preseganjem stavbne dediščine; v tem smislu meni, da bi bilo primerno oblikovati posebno postavko v okviru programa Ustvarjalna Evropa, s katero bi podpirali razširjanje evropske kulturne dediščine po letu 2018,

— opozarja na dejstvo, da imajo področja iz točke (d) – oblikovanje, moda in kulturni turizem – medsektorsko naravo, zato se za njihovo podporo zahteva določena raven usklajevanja z drugimi področji politike,

— je zaskrbljen zaradi uravnoteženosti različnih vrst umetnosti v medsektorskih ukrepih in novih sektorskih ukrepih,

15. priporoča, naj bo poglavje, ki je v sklopu Kultura posvečeno evropski identiteti in evropskim vrednotam, tesneje povezano s členom 2 Pogodbe o Evropski uniji (PEU), da se zagotovi uresničitev cilja in da program ne bo napačno razumljen;

16. močno spodbuja vse kulturne in avdiovizualne sektorje – kot je glasbeni sektor – naj prenašajo svoje digitalno znanje in sposobnosti za krepitev povezav in ustvarjanje inovativnega sodelovanja na lokalni in regionalni ravni;

Medsektorski sklop

17. pozdravlja nove prednostne naloge in krepitev tega sklopa ter s tem zagotavljanje sinergij v okviru programa; hkrati poudarja, da je v primerjavi s tem predlogom v programu Ustvarjalna Evropa za obdobje 2014–2020 v tem sklopu večji poudarek na zbiranju statističnih in drugih podatkov, kar bi bilo treba vključiti tudi v prihodnji program;

Sklop Media

18. priznava, da se z digitalizacijo spreminja paradigma, kar vpliva na to, kako se kulturne dobrine ustvarjajo, upravljajo, razširjajo, kako se do njih dostopa ter kako se uporabljajo in monetizirajo. Digitalizacija zagotavlja nove priložnosti za povezovanje tudi regijam v Evropi, saj izmenjujejo avdiovizualna dela ter preučujejo nove načine ustvarjanja povezav in izmenjave vsebine. Ta prehod jim lahko tudi pomaga pritegniti nova občinstva, izkoristiti alternativne vsebine, zagotoviti nove storitve in bolj izpostaviti vsebine iz različnih regij⁽³⁾. Digitalni prehod bo kulturnim deležnikom omogočil, da z novimi digitalnimi sredstvi za komuniciranje, ki poteka v več smeri in na več kanalih, postanejo akterji inovacij, si ustvarijo zvesto lokalno bazo in sami postanejo dejavni subjekti na področju trajnostne in pametne kulturne in gospodarske rasti;

19. pri tem opozarja na veliko število umetnikov, katerih delo in razvoj sta enako pomembna, četudi nista digitalna, ter na strukture, ki širši javnosti nudijo možnosti in orodja za izobraževanje, kot so knjižnice;

20. močno spodbuja vse kulturne in avdiovizualne sektorje – kot je glasbeni sektor – naj prenašajo svoje digitalno znanje in sposobnosti za krepitev povezav in ustvarjanje inovativnega sodelovanja na lokalni in regionalni ravni;

⁽³⁾ CdR 293/2010 fin.

21. v tem okviru ozavešča, da nedigitalno umetniško ustvarjanje in razvoj še vedno obstajata ter bi morala kot taka imeti pomembno mesto v skupnostih 21. stoletja;

Proračun

22. izraža skrb glede predlaganega proračuna novega programa zaradi naslednjih dejavnikov:

- predlog Komisije ne upošteva inflacije; glede tega želi Komisijo spomniti, da je med oblikovanjem predhodnega predloga potekala razprava o tem, da bi lahko proračun za kulturne in ustvarjalne sektorje znašal do 1,801 milijarde EUR ⁽⁴⁾,
- v primerjavi s tekočim obdobjem je predlagani proračun v višini 1,85 milijarde EUR zaradi novih sektorskih ukrepov v sklopu Kultura dodeljen bistveno večjemu številu prednostnih nalog,
- razume sicer namen Komisije, da zagotovi učinkovitost s centraliziranjem številnih finančnih instrumentov EU, ki so na voljo za podporo naložbam v EU, vendar izraža skrb, da bi bili lahko dosežki jamstvene sheme oslabljeni, saj odgovorni za ta instrument v kulturnem sektorju ne bodo imeli enakega vpogleda kot v tekočem obdobju,

23. glede tega predlaga določitev proračunskega cilja v višini več kot 2 milijardi EUR ter poudarja tudi potrebo po boljšem vključevanju kulture in kulturne dediščine v prednostne naloge naslednjega večletnega finančnega okvira prek vključevanja v druge programe in politike ter povezovanja z njimi;

24. izrecno poudarja, da bi se bilo treba z regionalnimi in lokalnimi oblastmi sistematično posvetovati o oblikovanju, izvajanju in upravljanju ukrepov za zagotovitev finančnih sredstev kulturnim in ustvarjalnim sektorjem po vsej Evropi, s poudarkom na veliki geografski pokritosti;

25. glede izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije izraža upanje, da bosta lahko EU in Združeno kraljestvo na podlagi dosežanih skupnih dosežkov in kulturnih izkušenj še naprej razvijala in krepila obojestransko koristne povezave na kulturnem področju;

26. meni, da bosta načeli subsidiarnosti in sorazmernosti v celoti doseženi samo, če se v predlog znova vključi „postopek in odbor“, da se zagotovi ustrezen nadzor držav članic glede upravljanja programa; podobno bi se bilo treba redno posvetovati z lokalno in regionalno ravno glede smernic in letnih delovnih programov;

Nova evropska agenda za kulturo

27. pozdravlja novo evropsko agendo za kulturo kot zelo pomembno in celovito podlago politike za krepitev evropske identitete s priznavanjem raznolikosti evropskih kultur, za krepitev evropskih kulturnih in ustvarjalnih sektorjev in njihovih povezav s partnerji zunaj Evrope ter povezav med kulturnim in izobraževalnim področjem in drugimi področji politike;

28. pozdravlja dejstvo, da nova evropska agenda z uvedbo pojma „kulturne zmogljivosti“ upošteva izziv, kaj pomenijo spreminjajoča se pričakovanja občinstva, kar zahteva večje vključevanje lokalnega prebivalstva v oblikovanje kulturnih programov, od uporabe njihovih zamisli do njihove vključitve v izvajanje;

⁽⁴⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011AR0401&from=SL>

29. izraža zadovoljstvo, da so v sporočilu mesta in regije izrecno navedeni kot eden od treh ekosistemov, na katere se je treba osredotočiti; hkrati poudarja pomen upoštevanja ključne vloge lokalnih in regionalnih oblasti pri dejanskem izvajanju prednostnih nalog;
30. v zvezi s tem hkrati opozarja, da je že poudaril, da so lokalne in regionalne oblasti zaradi svoje bližine državljanom v boljšem strateškem položaju za odziv na posebne potrebe in zahteve različnih kulturnih skupin v Evropski uniji, kar pomeni tudi visoko stopnjo odgovornosti ⁽⁵⁾;
31. pozdravlja dejstvo, da nova agenda priznava potrebo po spremembi paradigme iz STEM (naravoslovje, tehnologija, inženirstvo in matematika) v STEAM (ki vključuje umetnost), po primernosti razširitve ustvarjalnega in kritičnega mišljenja na vse ravni izobraževanja in usposabljanja ter po opustitvi jasnega ločevanja med naravoslovjem in humanistiko. Umetnost pomeni zmožnost oblikovanja novih in koristnih idej, zato z vključitvijo umetnosti in ustvarjalnosti v učni načrt STEM ta postane še bolj privlačen, ustvarjalen in inovativen. Predmeti s področja umetnosti spodbujajo razvoj talentov in kulture, in ravno zato jih je treba povezati s tehnologijo;
32. kultura avtohtonih narodnostnih, etničnih in jezikovnih manjšin je glavna sestavina kulturne dediščine Evropske unije. Za ohranjanje in podpiranje te kulture ter zagotavljanje, da imajo vsi dostop do teh posameznih kultur, je pristojna lokalna in regionalna raven. Poleg tega mora EU to finančno podpreti, njena podpora pa mora vključevati usmerjena sredstva, ki so namenjena izvajanju nalog na regionalni ravni, povezanih z zaščito kulturnega okolja manjšin. Posebno pozornost je treba nameniti uporabi inovativnih virtualnih orodij ter promociji različnih manjšinskih kultur po vsej EU;
33. poziva EU in nacionalne vlade, naj priznajo inovacije v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih kot dejavnik, ki spodbuja celovit lokalni in regionalni razvoj;
34. poudarja, da so lokalni in regionalni organi uspešno vključili kulturne in ustvarjalne sektorje v svoje razvojne strategije ter da je to prispevalo k oživljanju lokalnega gospodarstva in zadržanju prebivalstva v domačih krajih ⁽⁶⁾;
35. vendar vztraja, da je vključevanje strategij pametne specializacije (S3) v regionalne razvojne strategije še vedno izziv, zato bi regije potrebovale okrepljeno podporo institucij EU pri izvajanju pametne specializacije, ki velja za okvir regionalne politike za rast, ki temelji na inovativnosti;
36. poudarja, da je evropsko leto kulturne dediščine 2018 spodbudilo odmevno sodelovanje na terenu, pri čemer je po Evropi potekalo na tisoče dejavnosti za spodbujanje skupnega doživljanja evropske kulturne dediščine in zavedanja o njenem pomenu kot skupni dobrini, izboljšanje ozaveščenosti o zgodovini in skupnih evropskih vrednotah ter okrepitev občutka pripadnosti skupnemu evropskemu prostoru;
37. poziva, da se učinek in pozitivna zapuščina evropskega leta dodatno izkoristita in podpreta ter uporabita kot podlaga za naprej, partnerstva in mreže, vzpostavljene med evropskim letom, pa naj se nadaljujejo tudi v okviru kulturnega sodelovanja EU. Evropski odbor regij zato pozdravlja evropski okvir za ukrepanje v zvezi s kulturno dediščino, ki je bil predstavljen decembra 2018 in zajema pet področij ukrepanja s ciljem, da se začne dejanski preobrat v našem načinu cenjenja, ohranjanja in spodbujanja evropske kulturne dediščine;
38. odobrava člen 3 Pogodbe o Evropski uniji in člen 167 Pogodbe o delovanju Evropske unije kot izbrani pravni podlagi, priznava ustreznost členov 173 in 208 Pogodbe o delovanju Evropske unije ter podpira vse tri strateške cilje (s socialno, gospodarsko in zunanjno razsežnostjo) in oba medsektorska ukrepa (kulturna dediščina in digitalno področje);
39. priporoča, da se pri socialni razsežnosti z odlomkom „Zaščita in promocija evropske kulturne dediščine kot skupnega vira, povečanje ozaveščenosti o naši skupni zgodovini in vrednotah ter krepitev občutka skupne evropske identitete“ podpirajo zaščita in spoštovanje verske dediščine Evrope ter spodbujajo temeljne vrednote iz člena 2 Pogodbe o Evropski uniji;

⁽⁵⁾ CdR 44/2006 fin.

⁽⁶⁾ CdR 181/2010 fin.

40. glede tretje razsežnosti (zunANJI odnosi) „odločno opozarja na to, da je pri predlogih in razvoju strategij v podporo mednarodnih kulturnih povezav in dejavnosti potrebno močnejše in globlje sodelovanje na lokalni, regionalni in nacionalni ravni“ (7), ter v diplomaciji mest vidi možnost za promocijo evropske kulturne identitete v svetu;

41. meni, da bi morala biti mobilnost kulturnih delavcev vključena raje med prečne ukrepe, saj zagotavlja precejšnjo dodano vrednost vsem trem razsežnostim;

42. ponavlja potrebo po izboljšanjem zbiranju statističnih in drugih podatkov o kulturi, kar je predpogoj za razvoj verodostojnih, na dokazih utemeljenih politik v prihodnosti, ter poziva k strateškemu raziskovalnemu pristopu za lažji prenos znanja med trenutno razpršenimi pobudami, kar bo zagotovilo vključitev vseh sektorjev v sodelovanje z deležniki na področju kulture.

V Bruslju, 6. februarja 2019

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ

(7) COR-2016-05110-00-00-AC-TRA.